

**Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 43 hallituksen esityksestä laeiksi lasten kotihoidon tuesta annetun lain 5 ja 7 §:n sekä lasten kotihoidon tuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunta on 6 päivänä marraskuuta 1990 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 239 laeiksi lasten kotihoidon tuesta annetun lain 5 ja 7 §:n sekä lasten kotihoidon tuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta.

Sosiaalivaliokunta on tässä yhteydessä ottanut käsiteltäväksi myös eduskunnan 10 päivänä marraskuuta 1988 sosiaalivaliokuntaan lähettämän ed. Juhantalon ym. lakialoitteen n:o 105/1988 vp. laeiksi lasten kotihoidon tuesta annetun lain muuttamisesta ja lasten kotihoidon tuesta annetun lain voimaantuloa annettun lain 1 §:n muuttamisesta, eduskunnan 18 päivänä huhtikuuta 1989 sosiaalivaliokuntaan lähettämät ed. Juhantalon ym. lakialoitteen n:o 27/1989 vp. laeiksi lasten kotihoidon tuesta annetun lain muuttamisesta ja lasten kotihoidon tuesta annetun lain voimaantuloa annettun lain 1 §:n muuttamisesta sekä eduskunnan 13 päivänä marraskuuta 1990 sosiaalivaliokuntaan lähettämän ed. Stenius-Kaukosen ym. lakialoitteen n:o 122 laiksi sairausvakuutuslain 16 §:n muuttamisesta.

Sosiaalivaliokunta on tässä yhteydessä ottanut käsiteltäväksi myös eduskunnan 3 päivänä toukokuuta 1988 sosiaalivaliokuntaan lähettämät ed. Kietävänaisen ym. toivomusaloitteen n:o 711/1988 vp. lapsiperheiden aseman parantamisesta, ed. Moilasen ym. toivomusaloitteen n:o 729/1988 vp. pienten lasten kotona tapahtuvan hoidon saattamisesta tasavertaiseen asemaan muiden päivähoitovaihtoehtojen kanssa, ed. Moilasen ym. toivomusaloitteen n:o 733/1988 vp. kotihoidon tuen perusosan korottamisesta, eduskunnan 19 päivänä toukokuuta 1989 sosiaalivaliokuntaan lähettämät ed. Juhantalon ym. toivomusaloitteen n:o 541/1989 vp. lasten kotihoidon tuen kehittämisestä, ed. Moilasen ym. toivomusaloitteen n:o 568/1989 vp. kotihoidontuen korottamisesta ja sen kehittämisestä

ja hoitopalkaksi, ed. Vistbackan ym. toivomusaloitteen n:o 626/1989 vp. perhepoliittisten tukimuotojen kehittämisestä, ed. Väistön ym. toivomusaloitteen n:o 631/1989 vp. viljelijäperheiden lasten päivähoitopalvelujen ja kotihoidontuen kehittämisestä sekä eduskunnan 11 päivänä toukokuuta 1990 valiokuntaan lähettämät ed. Mäkelän ym. toivomusaloitteen n:o 746 lasten kotihoidon tuen kaksinkertaistamisesta, ed. Nordmanin ym. toivomusaloitteen n:o 763 kotihoidon tuen korottamisesta, ed. Rajamäen ym. toivomusaloitteen n:o 777 pienten lasten kotona tapahtuvan hoidon tukemisen tehostamisesta, ed. Rengon ym. toivomusaloitteen n:o 782 lasten kotihoidon tuen korottamisesta, ed. Saapungin toivomusaloitteen n:o 802 kotihoidon tuen määrän korottamisesta ja ed. Väistön ym. toivomusaloitteen n:o 821 viljelijäperheiden lasten päivähoitopalvelujen ja kotihoidon tuen kehittämisestä.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Jan Tennberg sosiaali- ja terveysministeriöstä, vanhempi budjettisihteeri Esko Tainio valtiovarainministeriöstä, osastopäällikkö Martti Lähteinen sosiaalihallituksesta, osastopäällikkö Kaarina Ronkainen Kansaneläkelaitoksesta, sosiaaliasiainpäällikkö Maija Strandström Suomen Kaupunkiliitosta, taloussuunnittelija Liisa Salonen Suomen Kunnallisliitosta ja jaostopäällikkö Erik Nylund Finlands svenska kommunförbundet.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lasten kotihoidon tuen perusosaa koskevaa säännöstä muutettavaksi siten, että perusosa määrättäisiin markkoina kalenterikuukaudessa. Perusosan vähimmäismäärä olisi sairausvakuutuslain mukaisen vähimmäispäivärahan 25-kertainen määrä. Perusosa olisi 1 päivästä lokakuuta 1991 lukien 1 850 markkaa kalenterikuukaudessa. Markkamäärä ehdotetaan sidottavaksi siihen palkkaindeksilukuun, jolla vuosittain

tarkistetaan työeläkkeitä. Lasten kotihoidon tuen lisäosan saamisen edellytyksiä muutettaisiin siten, että täyteen lisäosaan oikeuttava tuloraja määriteltäisiin perheen veronalaisten tulojen mukaan. Osittaista kotihoidon tukea koskeva lainsäädäntö on voimassa kuluva vuoden loppuun. Voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi vuodelle. Lasten kotihoidon tukea koskevat säännökset ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991. Perusosan määrää koskeva säännös tulisi kuitenkin voimaan 1 päivänä lokakuuta 1991 ja indeksikorotusta koskeva säännös 1 päivänä tammikuuta 1992.

Lakialoitteessa n:o 105/1988 vp. ehdotetaan kotihoidon tuen kehittämistä siten, että kaikille alle kolmivuotiaista lasta kotonaan hoitaville maksetaan kotihoidon tukea. Lisäosaa ehdotetaan korotettavaksi ja tarveharkinta poistettavaksi. Kuntien maksaessa vapaaehtoisesti suurempaa tukea valtio maksaisi menoihin valtionosuutta.

Lakialoitteessa n:o 27/1989 vp. ehdotetaan kotihoidon tuen kehittämistä siten, että kaikille alle kolmivuotiaista lasta kotonaan hoitaville maksetaan kotihoidon tukea. Lisäosaa ehdotetaan korotettavaksi ja tarveharkinta poistettavaksi. Kuntien maksaessa vapaaehtoisesti suurempaa tukea valtio maksaisi menoihin valtionosuutta.

Lakialoitteessa n:o 122 ehdotetaan sairausvakuutuslain 16 §:ää muutettavaksi siten, että kotihoidon tuen sidonnaisuus sairausvakuutuslain mukaiseen vähimmäispäivärahaan säilytetään ja sairausvakuutuslain vähimmäispäivärahan tasoa korotetaan siten, että indeksillä korjattu markkamäärä on 75 markkaa päivässä.

Toivomusaloitteessa n:o 711/1988 vp. ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi pikaisesti toimenpiteisiin lapsiperheiden aseman parantamiseksi nostamalla lasten kotihoidon tuen 2 500 markkaan kuukaudessa, pidentämällä tuen maksuaikaa kaikkiin lapsiperheisiin, joilla on alle kouluikäinen lapsi, lisäämällä kunnallisia päivähoitopaikkoja erityisesti perhepäivähoidossa sekä kehittämällä lapsenhoitajan palkkustannusten vähennysoikeutta verotuksessa ja että hallitus korottaisi lapsilisiä myös alle kolmivuotiaiden osalta siten, että niiden verovapaus säilyisi, sekä että hallitus tehostaisi toimia lapsiperheiden asunto-ongelmien helpottamiseksi lisäämällä vuokra-asuntotarjontaa ja parantamalla ensiasunnon hankkijoiden asuntosäästö-palkkiojärjestelmää.

Toivomusaloitteessa n:o 729/1988 vp. ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi pikaisesti toimiin pienten lasten kotona tapahtuvan hoidon saatamiseksi tasavertaiseksi päivähoitovaihtoehdoksi päiväkotij- ja perhepäivähoidon rinnalle.

Toivomusaloitteessa n:o 733/1988 vp. ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi pikaisesti toimiin kotihoidon tuen perusosan korottamiseksi 3 000 markkaan.

Toivomusaloitteessa n:o 541/1989 vp. ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin kotihoidon tuen lisäosan tarveharkinnan poistamiseksi kotona itse lastaan hoitavan vanhemman osalta, lisäosan korottamiseksi sekä kuntien maksaman vapaaehtoisen kotihoidontuen saattamiseksi SVOL-asteikkoa soveltaen valtionavun piiriin.

Toivomusaloitteessa n:o 568/1989 vp. ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi toimiin, jotta kotihoidontukea korotettaisiin ja siitä kehitettäisiin lasta, vanhusta, vammaista tai pitkäaikaissairasta hoitavalle eläke- ja sosiaaliturvaan oikeuttava hoitopalkka.

Toivomusaloitteessa n:o 626/1989 vp. ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi toimeen maassamme harjoitetun perhepolitiikan saamiseksi lapsiperheystävällisemmäksi ja lasten kotona tapahtuvaa hoitamista nykyistä paremmin suosi-  
vaksi.

Toivomusaloitteessa n:o 631/1989 vp. ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin viljelijäperheiden lasten päivähoitopalvelujen ja kotihoidontuen kehittämiseksi ja eri hoitomuotojen käytön saamiseksi joustavaksi ja viljelijäperheiden tarpeet huomioon ottavaksi.

Toivomusaloitteessa n:o 746 ehdotetaan, että hallitus ottaisi valtion vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseen riittävän määrärahan lasten kotihoidon tuen eli äidinpalkan kaksinkertaistamiseksi nykyisestä tasostaan.

Toivomusaloitteessa n:o 763 ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin kotihoidon tuen korottamiseksi tuntuavasti.

Toivomusaloitteessa n:o 777 ehdotetaan, että hallitus kehittäisi pienten lasten vanhemmille annettavaa vanhempainrahaa ja kotihoidon tukea niin, että se mahdollistaa todellisuudessa ja taloudellisesti perheille pienten lasten kotona tapahtuvan hoidon.

Toivomusaloitteessa n:o 782 ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin lasten kotihoidon tuen korottamiseksi vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitystä valmistellessaan.

Toivomusaloitteessa n:o 802 ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi pikaisesti toimenpiteisiin kotihoidon tuen saattamiseksi niin korkealle tasolle, että lasten ja vanhusten kotihoito tulisi todelliseksi vaihtoehtoksi laitoshoidolle.

Toivomusaloitteessa n:o 821 ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin viljelijäperheiden lasten päivähoitopalvelujen ja kotihoidon tuen kehittämiseksi sekä eri hoitomuotojen käytön saamiseksi joustavaksi ja viljelijäperheiden tarpeet huomioon ottavaksi.

Lasten kotihoidon tuen tasokorotuksella luodaan nykyistä parempia mahdollisuuksia hoitaa lasta kotona. Tätä onkin pidettävä perusteltuna perheiden valinnanmahdollisuuksien turvaamiseksi ja eri lastenhoitomuotojen monipuolistamiseksi.

Osittaiseen lasten kotihoidon tukeen tulee olla oikeus kaikilla henkilöillä, joiden viikoittainen työaika on keskimäärin enintään 30 tuntia, kun työajan valinta on tapahtunut lastenhoidon vuoksi. Osittaisen kotihoidon tuen laajentaminen koskemaan myös omaa työtään tekeviä on selvitettävä. Ansionmenetyksen korvaus tulee järjestää pysyvällä tavalla riittävän korkeatasoisena.

Valiokunnan käsityksen mukaan tulee kii-reellisesti selvittää mahdollisuudet suorittaa valtionosuutta kunnallisesta lasten kotihoidon tuesta.

Valiokunta kiinnittää huomiota ongelmaan, joka syntyy, kun perheen saadessa lasten kotihoidon tukea äiti tai vanhemmat alkavat saada äitiyspäivärahaa tai vanhempainrahaa. Perheen saamat etuudet saattavat laskea sen johdosta, että äitiyspäivärahan ja vanhempainrahan vähimmäispäiväraha on alempi kuin lasten kotihoidon tuen perusosa. Tästä syystä valiokunta ehdottaa sairausvakuutuslain mukaisen äitiyspäivärahan ja vanhempainrahan määräytymisperustetta muutettavaksi siten, että lasten kotihoidon tukea saavan siirtyessä sairausvakuutuslain mukaiselle äitiys-, isyys- tai vanhempainrahalle on näiden etuuksien määrä

päivää kohti vähintään lasten kotihoidon tuen perusmäärän suuruinen. Kun sama lainkohta on esillä myös hallituksen esityksen n:o 259 kuntoutusta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi yhteydessä, sosiaalivaliokunta tulee sitä käsitellessään ratkaisemaan myös tämän ongelman seuraavansisältöisellä lainmuutosehdotuksella: äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä on kuitenkin vähintään lasten kotihoidon tuesta annetun lain (24/85) mukaisen perusosan määrä, jos oikeus äitiysrahaan alkaa uudelleen vakuutetun saadessa sanotun lain mukaista etuutta.

Valiokunnan saaman tiedon mukaan henkilöitä, joita edellä kuvattu ongelma koskisi, on vuosittain noin 7 000. Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan korotuksesta aiheutuvat lisäkustannukset ovat noin 10 miljoonaa markkaa vuodessa. Vuonna 1991 lisäkustannukset ovat noin 2,5 miljoonaa markkaa.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä sosiaalivaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

*että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.*

Edelleen sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

*että lakialoitteisiin n:o 105/1988 vp., 27/1989 vp. ja 122 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.*

Vielä sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

*että toivomusaloitteet n:o 711, 729 ja 733/1988 vp., n:o 541, 568, 626 ja 631/1989 vp. sekä n:o 746, 763, 777, 782, 802 ja 821 hylättäisiin.*

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1990

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skin-nari, varapuheenjohtaja Louvo ja jäsenet Ala-Harja, Alaranta, Hurskainen, Kankaanniemi,

Kärhä, P. Leppänen, Mäkipää, Nordman, Paavilainen (osittain), Rantanen (osittain), Ste-nius-Kaukonen, Taina ja Väistö.

## Vastalauseita

## I

Hallitus on esityksellään n:o 239 ehdottanut lasten kotihoidon tuesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamista. Lasten kotihoidon tuki on kehittyntä erittäin hitaasti. Sen taso on vaatimaton eikä hallituksen esityskään merkitse sen nostamista todelliseksi vaihtoehdoksi päivähoitomuotojen joukossa.

Lasten kotihoidon tuki sai alun perin alkunsa Kristillisen Liiton aloitteesta. Sen alulle saattamista vastustettiin eri tahoilla voimakkaasti. Vasta viime aikoina sen edut ovat saaneet yleisen hyväksynnän. Tätä osoittavat mm. lukuisat eduskunta-aloitteet, joita ovat tehneet eri puolueisiin kuuluvat kansanedustajat.

Kotihoidon tuki on erittäin edullinen lastenhoidon muoto. Se säästää julkisia investointeja ja vapauttaa näin osaltaan pääomia mm. asuntorakentamiseen. Asunto on jokaiselle perheelle välttämätön siitä huolimatta, että perheen lapselle olisi hoitopaikka kalliissa päiväkodissa. Päiväkoteja ja perhepäivähoitopaikkoja tarvitaan yhä, mutta niiden kehittäminen ei saa olla pois kotihoidon tuesta.

Hallituksen esitys merkitsee lasten kotihoidon tuen perusosan nousua 1 850 markkaan kuukaudessa. Tämä taso ei vielä takaa kotihoidolle tasavertaista asemaa päivähoitomuotona. Kun päiväkotipaikka maksaa jopa yli 5 000 markkaa kuukaudessa, on 1 850 markan kotihoidon tuki yhä kohtuuttoman alhainen.

Nykyinen hallitus on ollut erittäin hidas lasten kotihoidon tuen kehittämisessä. Siksi ensi vuonna tulee tuen perusosa nostaa vähintään 2 500 markkaan kuukaudessa ja seuraavina vuosina tulee tehdä uusia tasokorotuksia niin, että kotihoidon tuesta tulee todellinen lastenhoitovaihtoehto.

Lasten kotihoidon tuen kehittäminen aiheuttaa lisäkustannuksia, joista valtion tulee kantaa keskeinen vastuu. Kuntien valtionosuutta

tulee korottaa nykyisestä tasosta. Hallitus on heikosti huolehtinut kuntien talouden säilymisestä terveenä.

Kristillisen Liiton eduskuntaryhmän tavoitteena on toteuttaa arvokasta hoitotyötä kotona tekeville ihmisille sosiaali- ja eläketurvan antava hoitopalkkajärjestelmä. Tämän tulee kattaa kotona lasta, pitkäaikaissairasta, vammaista tai vanhusta hoitavat henkilöt. Tällaisen järjestelmän luomisella on kiire. Se olisi erittäin edullinen yhteiskunnalle ja välttämätön hyvän hoidon turvaamiseksi hoidettaville sekä toteuttaisi oikeudenmukaisen kohtelun ja arvostuksen niille, jotka jopa useita vuosia tekevät tällaista arvokasta työtä.

Sosiaalivaliokunta ei ole riittävän painokkaasti halunnut korostaa kotona tehtävän työn kehittämisen merkitystä, vaan hylkäsi tätä koskevan lausumaesityksen. Saman kohtalon sai kunnallistaloutta koskevaa huolestuneisuutta koskenut lausumaesitys. Valiokunnan mietintöön tulee lisätä seuraavat lausumat:

”Sosiaalivaliokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin kotona lasta, vammaista, pitkäaikaissairasta tai vanhusta hoitavien henkilöiden sosiaali- ja eläketurvan takaavan hoitopalkkajärjestelmän luomiseksi.”

”Sosiaalivaliokunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että lasten kotihoidon tuen lakisääteisestä nostamisesta kunnallistalouksille aiheutuvat lisäkustannukset korvataan kunnille.”

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että valiokunnan mietintöön sisältyvä toinen lakiesitys hyväksytään muuttamattomana ja*

*että valiokunnan mietintöön sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään näin kuuluvana:*

## 1.

**Laki****lasten kotihoidon tuesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* lasten kotihoidon tuesta 11 päivänä tammikuuta 1985 annetun lain (24/85) 5 §:n 2 momentti ja 7 §,

sellaisena kuin niistä on 7 § osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1986 ja 23 päivänä joulukuuta 1987 annetuilla laeilla (1070/86 ja 1112/87), sekä

*lisätään* 5 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

## 5 §

Perusosan määrä on 2 500 markkaa kalenterikuukaudessa. Jos kotihoidon tukea ei makseta 1 momentissa säädetyn ajan päättymisestä tai alkamisesta johtuen koko kalenterikuukaudelta, maksetaan tukena 1/25 sen määrästä jokaiselta sellaiselta arkipäivältä, jolloin perhe on oikeutettu tukeen.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

## 7 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991. Lain 5 §:n 2 ja 3 momentti *tulevat* kuitenkin voimaan 1 päivänä *maaliskuuta* 1991 (*poist.*).

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1990

**Toimi Kankaanniemi**

## II

Lasten kotihoidon tukea on luvattu korottaa aina siitä lähtien, kun se luotiin vuonna 1985. Valitettavasti tuen markkamääräinen kasvu on jäänyt todella vaatimattomaksi. SMP on esittänyt toistuvasti kotihoidon tuen nostamista vähintään 3 000 markkaan kuukaudessa, mihin muutamissa pääkaupunkiseudun kunnissa onkin päädytty kunnan maksaessa omaa lisänsä valtion osuuden päälle.

Suurimpana esteenä lasten kotihoidon tuen saamiselle lähemmäs tasoa, jolla se toisi lapsiperheille todellisen valinnan mahdollisuuden lapsensa hoitomuodon valinnassa koti- tai kunnan järjestämän hoidon välillä, ovat olleet vasemmistopuolueiden yksisilmäinen laitoshoidon suosiva politiikka sekä tuen laskentaperuste, jonka takia mahdollinen korotus lasten kotihoidon tukeen johtaa aina suurempiin kus-

tannuksiin sairausvakuutuslain mukaisessa vähimmäispäivärahassa. Tämä sinänsä hyvä ja aiheellinen kohde on kuitenkin suurempi kustannuksiltaan kuin sen ”kylkiäisenä” saatava lasten kotihoidon tuen korotus.

SMP oli itse viime budjettiriihessä ja vuoden 1989 budjetintarkistusneuvotteluissa vaatimassa näiden kahden asian erottamista toisistaan. Valiokunta kirjasikin asiasta ponnen valtiovainvaliokunnan mietintöön. Nyt tullut hallituksen esitys on siis todella tervetullut uudistus. Esityksessä on kuitenkin yksi paha puute: esitetty perusosa on aivan liian alhainen toteutukseen tuen perimmäisen tarkoituksen, valinnanvapauden perheille. Lisäksi korotus on lykätty lokakuuhun 1991, mikä ajankohta on liian myöhäinen.

Ehdotan,

*että mietinnön perusteluihin liitetään seuraava perustelulausuma:*

”Valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin lasten kotihoidon tuen kehittämiseksi siten, että se koskee myös 3—7-vuotiaita lapsia.”

Lisäksi ehdotan,

*että valiokunnan mietintöön sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja*

*että valiokunnan mietintöön sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:*

# 1.

## Laki

### lasten kotihoidon tuesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* lasten kotihoidon tuesta 11 päivänä tammikuuta 1985 annetun lain (24/85) 5 §:n 2 momentti ja 7 §,

sellaisena kuin niistä on 7 § osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1986 ja 23 päivänä joulukuuta 1987 annetuilla laeilla (1070/86 ja 1112/87), sekä

*lisätään* 5 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

#### 5 §

Perusosan määrä on 3 000 markkaa kalenterikuukaudessa. Jos kotihoidon tukea ei makseta 1 momentissa säädetyn ajan päättymisestä tai alkamisesta johtuen koko kalenterikuukaudelta, maksetaan tukena 1/25 sen määrästä jokaiselta sellaiselta arkipäivältä, jolloin perhe on oikeutettu tukeen.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

#### 7 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1990

Lea Mäkipää

## III

Selvitykset ovat osoittaneet, että kotihoidon tuen tason parantaminen lisää selvästi vanhempien halukkuutta hoitaa lasta pidempään kotona. Hoitovapaa turvaa työsuhteen jatkuvuuden kolmeen vuoteen saakka. Tällä hetkellä monet vanhemmat joutuvat palaamaan työelämään tätä ennen tuen pienuuden takia. Ehdottamamme uudistus lisää merkittävästi perheiden valinnanvapautta ja mahdollisuutta itse huolehtia lastensa tärkeiden kehitysvuosien kasvatukselta.

Laitospäivähoidolla on välittömien kustannusten lisäksi merkittäviä välillisiä kustannuksia. Lasten sairastelu päivähoidossa aiheuttaa ongelmia perheille ja aiheuttaa yhteiskunnassa tuotannollisia menetyksiä.

Katsomme, että kotihoidon tuen lisäosan määrää tulee korottaa perusosan suuruiseksi. Lisäosa tulisi maksaa ilman tarveharkintaa kaikille tukeen oikeutetuille, jotka hoitavat itse lastaan. Lisäksi ehdotamme, että kunnat voivat maksaa vapaaehtoisesti lisätukea, jolloin

valtio osallistuu lisäkustannuksiin SVOL-asteikon mukaisesti. Valtionosuutta maksettaisiin enintään 4 000 markan kuukausittaisen kotihoidon tuen määrään saakka. Mahdollisia sisaruskorotuksia ei luettaisi mukaan laskettaessa valtionosuuteen oikeuttavaa 4 000 markan enimmäismäärää. Mikäli kunnat haluaisivat maksaa vielä suurempaa kotihoidon tukea, ei valtionosuutta yli 4 000 markan menevältä osin maksettaisi.

Edellä esitetyn lisäksi katsomme, että kotona

hoitotyötä tekevän henkilön eläke- ja muu sosiaaliturva tulee pikaisesti saattaa kuntoon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että valiokunnan mietintöön liittyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja*

*että ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin lakialoitteen n:o 27/1989 vp. pohjalta näin kuuluvana:*

## 1.

### Laki

#### lasten kotihoidon tuesta annetun lain (poist.) muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* lasten kotihoidon tuesta 11 päivänä tammikuuta 1985 annetun lain (24/85) 5 §:n 2 momentti ja 7 §,

sellaisena kuin niistä on 7 § osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1986 ja 23 päivänä joulukuuta 1987 annetuilla laeilla (1070/86 ja 1112/87), sekä

*lisätään* lain 4 §:ään uusi 2 momentti ja 5 §:ään uusi 3 momentti, seuraavasti:

#### 4 § (Uusi)

*Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös kunnan suorittaessa vapaaehtoisesti perusosan ja lisäosan yhteenlasketun määrän ylittävältä osin kotihoidon tukea, kuitenkin siten, että valtionosuutta ei suoriteta kuukaudessa 4 000 markkaa ylittävältä osin. Lisäksi tässä momentissa tarkoitetun valtionosuuden maksamisen edellytyksenä on, että kunta suorittaa samansuuruisena vapaaehtoista kotihoidon tukea ilman tarveharkintaa kaikille perusosaan ja lisäosaan oikeutetuille. Valtionosuuteen oikeuttavaa enimmäismäärää laskettaessa ei oteta huomioon 6 §:n mukaista sisaruskorotusta valtionosuutta vähentävänä tekijänä.*

#### 5 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

#### 7 §

#### Lisäosa

Lisäosan saamisen edellytyksenä on, että 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lasta hoitaa pääasiassa hänen omassa kodissaan jompikumpi hänen vanhemmistaan tai hänen muu huoltajansa (poist.). Jos lisäosaa saava perhe alkaa saada äitiysrahaa, lisäosaa suoritetaan samoin edellytyksin äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan saamisaikana. Jos edellä mainitut edellytykset täyttävän perheen, joka ei vielä saa lisäosaa, vanhempainrahakautta on pidennetty useamman kuin yhden syntymän johdosta, suoritetaan perheelle lisäosaa *edellä* mainitulla tavalla korotettuna myös vanhempainrahakauden pidennystä koskevalta ajalta.

*Lisäosa vastaa suuruudeltaan perusosaa.*

(3 ja 4 mom. poist.)

#### Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1990

Juhani Alaranta

Matti Väistö

## IV

Kotihoidon tuen perusosa esitetään korotettavaksi 1 850 markkaan. Kun hallituksen esityksen mukaan perusosa irrotettiin sairausvakuutuslain mukaisesta minimipäivärahasta, se olisi merkinnyt samalla, että monissa perheissä toimeentulo olisi pudonnut siirryttäessä kotihoidon tuen piiristä päivärahaan. Minimipäiväraha on ensi vuonna vain 1 478 mk/kk eli alenema olisi ollut suurimmillaan 372 mk/kk. Tämä olisi koskenut vuosittain noin 7 000 minimiäitiyspäivärahan saajaa. Se olisi ollut kohtuutonta ja valiokunnan mietinnössä luvataankin tehdä kuntoutuspaketin yhteydessä osittainen korjaus estämällä putoamiset sairausvakuutuslakiin hyväksytyllä suojaäännöksellä. Varmuutta tästä korjauksesta ei kuitenkaan vielä ole.

Mielestämme kotihoidon tuen sidonnaisuutta sairausvakuutuslain minimipäivärahaan ei

kuitenkaan pidä purkaa. Ehdotammekin päivärahan korottamista 75 markaksi päivältä, mikä olisi 1 875 mk/kk. Koska sairausvakuutuslaissa on käytetty vuoden 1984 markkamääriä, tarkoittaa lakiin ehdottamamme markkamäärä 47,30 ensi vuoden indeksitasossa 75 markkaa päivässä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana,*

*että ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin seuraavan sisältöisenä sekä*

*että lakialoitteen n:o 122 pohjalta hyväksyttäisiin uusi kolmas lakiehdotus:*

## 1.

**Laki****lasten kotihoidon tuesta annetun lain (poist.) 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* lasten kotihoidon tuesta 11 päivänä tammikuuta 1985 annetun lain (24/85) (poist.) 7 §,

sellaisena kuin *se* on osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1986 ja 23 päivänä joulukuuta 1987 annetuilla laeilla (1070/86 ja 1112/87), (poist.) seuraavasti:

5 §  
(Poist.)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991. (Poist.)

7 §  
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

3.

**Laki****sairausvakuutuslain 16 §:n muuttamisesta**

*Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 16 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1085/85), seuraavasti:*

**16 §**

*Päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha 47,30 markkaa lisättynä 30 prosentilla vakuutetun verotuksessa, asetuksella säädettävällä kalenterivuotena, todettujen työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta, jos työtulot eivät ylitä 75 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 75 000 markkaa, päivärahan määrä on 80 prosenttia 75 000 markan kolmassadasosasta lisättynä 50 prosentilla 75 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 120 000 markkaa, päivä-*

*rahan määrä 120 000 markkaa ylittävältä osalta on 30 prosenttia 120 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole mainittuna aikana ollut työtuloja, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruinen.*

— — — — —  
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 1991.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1990

**Marjatta Stenius-Kaukonen**

**Pekka Leppänen**

